

Gepubliceerd op: 24 oktober 2012

drs. L.N. Rottier

Jezus is als Leraar uiterst pastoraal, open en toegankelijk

De catechismus zegt dat we christen worden genoemd, opdat we Zijn Naam zouden belijden. Een school die zich naar Christus noemt, moet dus ook in woorden daad iets van Christus tonen. Jezus geeft de christelijke school een volmaakt voorbeeld. Leerlingen en leraren moeten vooral leerling van Jezus zijn. Wat kunnen christelijke leraren van de grote Meester leren?

Tijdens zijn rondwandeling op aarde treedt Jezus op als leraar. We lezen regelmatig in het evangelie: „En Hij léérde hen.” Hij onderwijst in het openbaar, in de synagoge, in de tempel, op de berg, onderweg en soms ook heel individueel in een persoonlijk gesprek, zoals bij Nicodemus.

Het onderwijs van Jezus is móndeling. Hij heeft niets op schrift gesteld, dat hebben Zijn volgelingen gedaan. Hij had geen vaste plaats waar hij onderwees. Hij stichtte geen academie. Toch is er geen professor die de invloed van het onderwijs van Jezus kan evenaren. Hij trok rond en was voor iedereen toegankelijk. Het valt op hoe gemakkelijk de mensen Hem opzochten en aanspraken en Hem hun noden en zorgen voorlegden, Hem om raad vroegen en Hem aanraakten. Hij krijgt dan ook een grote schare volgelingen.

Hij heeft er twaalf uitgekozen om Zijn discipel, Zijn leerling te zijn. Die leerlingen waren geen intellectuelen, maar gewone mensen, grotendeels vissers. En aan die groep van twaalf leerlingen geeft hij de meeste aandacht. Die ontvangen vaak speciale lessen over de betekenis van zijn gelijkenissen. Zij krijgen persoonlijke begeleiding, worden vermaand en bemoedigd, afhankelijk van de omstandigheden.

Hoe Jezus onderwijs geeft, beschrijven de verschillende evangeliën. Jezus vertelt verhalen, stelt vragen, geeft uitleg bij de wet. Hij gaat in gesprek, beantwoordt vragen en legt soms de gelijkenissen uit die Hij vertelt. Hij preekt in de synagoge en geeft er onderwijs. Hij spreekt voortdurend mensen aan, zoals de vrouw bij een waterput in Samaria. En mensen zijn ook bij Hem welkom, Hij is toegankelijk en aanspreekbaar. Ouders met kleine kinderen ontvangt Hij vriendelijk, terwijl de discipelen hen weg wilden jagen. Jezus gebruikt vooral verhalen en gelijkenissen, ontleend aan het alledaagse leven. De taal is concreet. En Jezus gaat vaak in dialoog met Zijn leerlingen. Het grote doel van Zijn onderwijs is dat ze Zijn volgeling worden, Hem liefhebben, op Hem vertrouwen en Zijn voetstappen gaan drukken.

In zijn lessen gebruikt Jezus regelmatig paradoxen: je leven verliezen is je leven redden, de laatsten zijn de eersten, zalig die treuren. Hij wil de echte werkelijkheid onthullen, niet alleen de gereduceerde werkelijkheid van het eendimensionale, het leven hier en nu.

Iemand die verdriet heeft, is eendimensionaal gezien een beklagenswaardig mens, ongelukkig. Maar in de dimensie die Jezus aanbrengt, de geestelijke dimensie, kan verdriet een weg zijn naar redding en vernieuwing van het hart.

Paradoxen laten iets zien van de werkelijkheid die voor het blote oog niet zichtbaar is. Jezus spreekt op twee vlakken tegelijk: de eeuwigheid en de tijd.

De mensen om Jezus heen merken dat deze leraar heel anders is dan alle andere leraren. Hij leert niet net zoals de Farizeeën en de Schriftgeleerden.

Wat kunnen we van deze Leraar leren? Op welke manier is Hij voor christelijke leraren tot een voorbeeld? We kunnen leren van de manier waarop Jezus onderwijs geeft. De kunst van het lesgeven noemen we didactiek. Didactiek houdt zich bezig met de manier waarop je lesstof ordent en aan de leerlingen aanreikt, zo dat die ook bij hen binnenkomt, ze die begrijpen en ze ervan leren.

Zo zou je ook naar het onderwijs van Jezus kunnen kijken. Op welke manier doet Hij dat? En hoe past Hij zich aan degene die Hij voor zich heeft aan? Het is een mooie uitdaging voor leraren in de kerk, zoals jeugdleiders, catechiseermeesters en predikanten, en voor leraren in de school, om naar het voorbeeld van Jezus' onderwijs te kijken. Dat kun je letterlijk doen. Neem de tijd om die Bijbelgedeelten te lezen en te bestuderen waarin Jezus onderwijs geeft. En stel je de vraag naar hoe Hij dat doet. Bedenk dan wat je daarvan kunt leren en hoe je dit in je eigen lesgeven of preken kunt toepassen. Misschien kun je dit nog beter met elkaar doen, een groep jeugdleiders, een groep leraren bij elkaar. En dan in zo'n groep samen die Bijbelgedeelten lezen en bespreken. Lezen en spreken met een open en een lerende houding, zoekend met elkaar en sprekend met elkaar over de vraag wat we kunnen leren van het voorbeeld van Jezus in Zijn leren. Je zult ontdekken dat Jezus op een bijzondere manier in interactie gaat, dichtbij is, vragen stelt, en zich aanpast aan degenen met wie Hij in gesprek is. Hij is een volmaakte leraar.

Maar Jezus' voorbeeld gaat veel verder en dieper. In het Oude Testament leren we hoe God met Zijn volk omgaat. De Bijbelschrijvers gebruiken talloze beelden om dit te illustreren. Een beeld dat vaak gebruikt wordt om de omgang van God met Zijn volk te verduidelijken, is het beeld van de opvoeding. De Heere gaat met Zijn volk om zoals ouders met hun kinderen. Hij voedt hen op. Er is geen krachtiger beeld om de liefde van God uit te drukken. De oorspronkelijke, onvoorwaardelijke, overvloedige en onevenredige liefde van God laat zich het best uitdrukken in het beeld van ouder en kind. God is als een ouder die zich ontfermt over Zijn kind. We kunnen dit ook omkeren. Opvoeden en onderwijs geven laten iets zien van wie God is en hoe Hij met mensen, zondaren, omgaat. In het Nieuwe Testament wordt het nog duidelijker. Dan komt God zelf in de persoon van Zijn Zoon, als mens van vlees en bloed. En die mens, die tegelijk God is, Jezus Christus, die treedt op als leraar. Zo is God. Jezus toont ons hoe God is en hoe God omgaat met mensen. Jezus als leraar is uiterst pastoraal, bewogen, vol liefde, toegankelijk, gericht op de ander, ziet voorbij aan zichzelf, heeft mensen lief, is open en aanraakbaar, dichtbij en begripvol. En Jezus verwees voortdurend naar de werkelijkheid die onzichtbaar is, de Goddelijke werkelijkheid, de eeuwigheid, de uiteindelijke toekomst van de mensen, en dat deed Hij met grote ernst.

Laten wij als christelijke leraren en als christelijke ouders iets zien van dit beeld van God in onze dagelijkse opvoedings- en onderwijspraktijk?